

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frrtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czímzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

az „Erdélyi Gazda“ 1882-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi Gazda“ 1882. uj évvel XIV-ik folyamába lép, előfizetési ára egész évre csak **két forint**, féléves előfizetéseket nem fogadunk el.

Ezen előfizetési ár már elég olcsóra van ugyan szabva, de hogy a lapnak terjedése és épen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátoltabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen: igazgató választmányunk, támogatva a nmlgu földmívelési ministeriumnak és magának az erdélyi gazdasági egyletnek tetemes anyagi segélye által, elhatározta, hogy

községek, községi előljárók, körjegyzők, lelkeszek, iskolák és tanítók,
valamint a hazaigazdasági egyletek tagjai

az „Erdélyi Gazda“ 1882. évi egész folyamát fél árban azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget **legkésőbb 1882. január hó 15-éig** legzélszerűbben közvetlenül Kolozsvárra az „Erdélyi Gazda“ kiadó hivatalának czimezve beküldik, mire nézve mint legolesóbbat a posta-utalványt ajánljuk.

A pontos megrendelést annyival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Lapunk iránya marad a régi s midőn az önzetlen vállalat tömeges pártolását reméljük, egyszersmint teljes tisztelettel kérjük t. olvasóinkat: sziveskedjenek az „Erdélyi Gazda“ törekvéseit **becses szellemi közreműködésükkel is** hathatósan előmozdítani.

Olesó hirdetési rovatunkat, mely a lap jelen olvasottsága mellett biztos sikert ígér, ajánljuk az eladók és vevők szives figyelmébe; **egyleti tagok és előfizetők 25% díjkedvezményben** részesülnek.

Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége
és kiadó hivatala.

Tartalom: Előfizetési felhívás 1882-re. — Egyről-másról és a magyar rizsről. Dr. Sz. Á. — A korán érő székely tengeri. Krocsák G. Emil. — A gyümölcsös pinczék készítése. — Felhívás és kérelem a bécsi bizó-kiállítás érdekében. — Kertészeti szakosztályunk működése. V. Szentgyörgyi Lajos. — Egyveleg: Mellékletünk. A b.-pesti gyümölcs-kiállítás ügyében. Új könyvkereskedés. Mezei égér Franciaországban. Új naptárak. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetés. —

Egyről-másról és a magyar rizsről.*)

Szegények, igen szegények és sok dolgokban nagyon hátramaradtak vagyunk! ezt hangoztatják szélteben-hosszában és pedig olyan gyakran, hogy végre még az is elhiszi, a ki épen az ellenkezőről van meggyőződve. Szegények vagyunk, mert a nagy terhek, a megszokott életmód, a takarékoskodni nem tudás sokkal többet felemésztenek a tényleges jövedelemből, semhogy a meggazdagodásra maradna valami. Szegények vagyunk hazánknak mérhetlen, — de holt tőke gyanánt heverő — gazdagságával szemben.

A szegénység magában még nem szégyen, de igen is szégyen és hiba nem fölhasználni minden megengedett eszközt és módot, mely jobblétre, anyagi gyarapodásra vezet!

Ma még ott állunk, hogy azt sem tudjuk mink van! különösen ez bizonyítja, hogy sok dolgokban nagyon hátramaradtak vagyunk és hogy a magyar termelő — ha boldogulni akar — kell hogy jobb üzletember legyen. A pincze tele pompás jó borral; a kamarában romlik a sok finom gyümölcs; annyi a méz, hogy már a gyerek is reá unt és a gazdának lapos az erszénye, tőri a fejét hová tegye az ujbort, mit csináljon a sok gyümölcsessel, valjon disznót hizlaljon-e vagy páliukát fűzzön, vagy legjobb ha kint rothad stb. A városi ember pedig ismét fűhöz-fához fut ha kis jóbort akar venni és csak proteccióból jut hozzá: ha valahol szép gyümölcsre, tiszta mézre stb. talált, eltitkolja, nehogy más is ugyanazon forrásból mérítsen.

A hirdetések, ösmertetések hozzák a termelőt a fogyasztóval közvetlen érintkezésbe; mindkettőnek határozottan nagy hasznára. Az e célból tett kiadások, fáradság kamatastól bőven megtérül. És bizony nincs mit röstelni, tudtára adni azoknak, kiket érdekel, hogy mink van eladó stb. Tudom sokan vannak, kik ősi dicsőségtől duzzadó mellükre ütve, büszkén mondják: „ur vagyok! jöjjön ide kinek valamire szüksége van.“ Hiszen így is jól vagyon, de a ki elmegy az az üzér és az ő zsebében marad a haszon java.

A hazai szaklapok már évek óta sokat irnak, irtak a magyarországi indigó és rizs termeléséről. A földművelési ministerium úgy mint egyes birtokosok elismerésre méltó áldozatkészség és ügybuzgalommal rajta voltak, hogy hazánk termelő-képessége ez irányban is kipróbáltassék és fokoztassék.

Nagy öröömre szolgál ezen alkalommal constatalni, hogy a magyar rizstermelés már tul van a próbálgatás stadiumán és kitünő terményt képes adni a fogyasztó közönségnek.

*) T. lapársainkat teljes tisztelettel kérjük jelen cikknek szives átvételére. Szork.

A napokban volt alkalmam látni egy mustra küldeményt a Tapolcán — Temes megye — Timáry Imre dettai birtokos által termelt magyar rizsből. A magyar rizstermelés szorosán összefügg a Timáry névvel és méltán, mert mint utörő, fő szerepet játszott és termelvénye valóban kitünő. Nagy szemű és szép áttetsző a Timáry-féle magyar rizs; áttetszőbb tehát tömöttebb szövetű, aczélosabb és így súlyosabb az inkább fehér olasz rizsnél.

Ennek kifolyása a szakértő gazdasszonyoktól hallott amaz állítás, hogy a nevezett magyar rizs szaporább azaz jobban duzzadó, mint a most piaczon levő olasz rizs. Hogy ize csak olyan jó s igen finom azt saját tapasztalásból mondhatom. Egy szóval a magyar rizs az olaszsal hátran versenyezhet minőségre, árra nézve pedig lényegesen olcsóbb. Ugy tudom, hogy Timáry Imre ur, Detta vasut-állomásra az I. osztályu rizst à 25 frt, a II. osztályut à 23 frt szállítja métermázsanként.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának módjában áll a Timáry-féle magyar rizszel megösmernedni. A hazának épen úgy, mint területe fogyasztó közönségének nagyon jó szolgálatot tenne, ha informálva magát ez ügyben, a kolozsvári kereskedőket a magyar rizs raktárba való átvételére és elárúsítására buzditaná. Kolozsvár és egész Erdély lelkes honleányai és jó gazdasszonyairól pedig föl sem teszem, hogy — Olaszország iránt való minden rokonszenvünk daczára — más rizst használnának; különösen ha pár krajczárral olcsóbb.

A kolozsvári iparkamara területére 1880-ban közel 2500 mm. rizs lett behozva. Tegyük föl, hogy ebből évenként csak 500 mm. hazai termelvény által fedeztetik 15,000 frt lenne az az összeg, mely nem vándorolna ki. Meg vagyok győződve, hogy a nevezett nagytekintélyű kamara pártfogására és hazafias buzdítására érdemesnek fogja tartani a magyar rizs ügyét.

Dr. Sz. Á.

A korán érő székely-tengeri.

E czim alatt a „Földművelési érdekeink“ 49-ik száma a következő érdekes közlést hozza:

Ezen tengeri fajról már sok értekezésben több lap és folyóiratban irtak, daczára ennek, felkérem t. cz. gazdáinkat, szenteljének egy kevés időt jelen sorok elolvasására.

A Magyarországon úgy nagyban, mint kicsinyben tett kísérletek, melyekhez többnyire a földművelési ministerium által szétosztott és ezen ministerium által e tengeri faj tenyésztőjétől, Szentkirályi Árpád urtól, szerzett vetőmag használtatott, kimutatták, hogy ezen tengerifaj gazdáink igényeinek tökéletesen megfelel és még ott is, hol eddig a tengeri egyáltalában nem tenyészett, jó és kielégítő termést adott.

Ezen sikerek, melyekről részint hivatalos jelentésekből, részint magánuton szereztem tudomást, azon elhatározásra birtak, hogy ezen hasznos faj terjesztésével s megismertetésével foglalkozzam. E célból kisebb mennyiségeket kísérlettel végett Cseh, Morvaországba és Alsó-Ausztriába s Clayton és Shuttleworth itteni cég ajánlata folytán egy 5000 klgammnyi rakományt Oroszországba küldtem. Utóbbi helyről most kaptam

beható értesítést a korán érő székely-tengeri felől, melynek rövid kivonatát néhány sorban közlöm.

„A korán érő székely-tengeri, dacára az ez évben igen kedvezőellen időjárásnak, minden követelésnek tökéletesen megfelelt. A tavasz hideg és nedves volt, csak május hó második felében volt némileg melegebb időjárás. A tengeri kifejlődésére oly szükséges juliusi és augusztusi hőség egyetlen hét kivételével teljesen hiányzott s már szeptember 10-én 3—6 fokú 3 napig tartó hideg uralkodott, mely az ugyanazon helyeken tenyészített cinquantino-kukoriczát teljesen tönkre tette. A korán érő székely tengeri azonban érett volt s ámbár még nem volt letördelve, a fagy által mit sem szenvedett. A székely-tengeri sokkal rosszabb talajjal megelégszik, mint a többi tengerifaj s oly helyen, hol eddig soha nem termeltetett tengeri, jó termést hozott.“

Végül felkérnek egy második 5000 kg-grammnyi szállítmány elküldésére, kilátásba helyezvén nagyobb megrendelést és hiszik, hogy e hasznos tengerifaj nemsokára egész Oroszországban el lesz terjedve. Megemlítem e helyen, hogy vetőmag e koránérő tengeriből 1 kilogrammnyi mennyiségtől felfelé kapható.

E sorokat csakis a székely-tengeri terjesztése érdekében teszem közzé, magam nem lévén termelő. Azonban bárki is jelen sorok által indítatva, e fajból vetőmagot szerezni ohajt, kész vagyok neki közvetítésemmel s felvilágításokkal szolgálni.

Budapest, (Papnövelde-utca 6.)

Krocsák G. Emil.

A gyümölcsös pinczék készítése.

A gyümölcs a lakház alatti közönséges pinczékben nem sokáig áll el, de még ha elállana is a rothadás folytán fejlődő ártalmas gőzök visszatartásának bennünket attól, hogy nagyobb mennyiségű gyümölcsöt szobánk alatt pinczékben tartsunk. Az istállók vagy csűrök alatti pinczék ellen semmit sem lehet szólni, csak az istállósagtól kell őket jól megvédeni, ezek szellőztetése ugyanis rendszeren jobb mint a szobák alatt fekvőké.

Ha egy istálló, vagy csűr alá délnek néző ajtóval ellátott gyümölcsös pinczét készíthetünk, ez a legjobb, de ha nem lehetséges, legjobb szabad téren keletre vagy délre néző ajtaju pinczét készíteni s ezt a hideg ellen jó fedéllel biztosítani.

A gyümölcsös pinczének egy téglafal által mindig két részre kell osztatnia, t. i. egy külsőre s egy belsőre. A pincze nagysága természetesen a benne tartandó gyümölcs mennyiségétől függ, egy 6 négyszög méter felületű, 2·5 m. magas pincze egy jókora gyümölcsös termését képes befogadni s aránylag olcsón előállítható. Ha a pincze két részből áll, csak az egyiket kell fagymentessé tenni, a másik a lég és fény hatásának kitéve maradhat. A főczél az, hogy az ősz végére és a tél kezdetére egy szellős, hűvös helyiséget szerezzünk.

Egy sötét, földalatti térség, mely a levegőtől jól el van zárva, ily időben nehezen tartható száraz állapotban s ezért ajánlatos a gyümölcsöt a nagy hidegek beálltán a külső pinczében tartani s csupán a fagy beköszöntésekor venni igénybe

a belső helyiséget, mely a hideg száraz levegő által, kivált ha gondosan szellőztetik, száraz állapotban tartatik. Igyekezni kell, hogy itt a levegő 0 fokhoz közel álljon, de ez alá még se menjen.

E pincze falai téglából vagy kőből készíthetők s jó erős tetőzettel látandó el; továbbá a deszkatető és a külső tető közé legalább 6 cm. vastag szalma-, szalma- vagy fűrészporréteg rakandó a fagy behatolásának meggátlása végett. A tető ne emelkedjen ki nagyon a földből; a belső pincze oldalfalai a föld által védetnek, a külsőnek e védelemre szüksége nincs és legalább két ablakkal kell birnia.

A belső pincze a válaszfalon levő ajtó és jó időben az ablakok kinyitása által szellőztethető, de a téli pincze ajtaját igen lágy, nedves időben kinyitni nem szabad, hanem csak száraz napos időben épen akkor, midőn a hőmérő 0 fokot mutat. Előbbi esetben ugyanis a külső levegő nedvessége a gyümölcs felületére csapódva, annak tarthatóságát veszélyeztetné. E miatt tavasszal is vigyázni kell, hogy a belső pinczébe melegebb levegő ne jusson. A gyümölcsöt ugyanis főképen a nedvességtől kell őrizni, ha ez kieszközölhető, akár nyárig is eláll. A gyümölcsessel telt hordókat legjobb úgy elhelyezni, mint a boroshordókat szokás. (Gazd. mérnök.)

Felhívás és kérelem.

A bécsi cs. és kir. gazd. Egyesület jövő 1882. évi mártius hó 31 és ápril hó 1 és 2 napjain Bécsben hizóállat-kiállítást rendez.

Tekintettel azon nagy fontosságra, mellyel a bécsi piac a magyarországi hustermelésre nézve bir, bátrak vagyunk a hizlalást rendszeresen üző gazdákat, uradalmakat és gazdasági iparvállalatokat a programm teljertalmu közlésével a nyilvánosság utján is tisztelettel felkérni, hogy ugy saját jól felfogott, valamint a közügy érdekében e kiállításon résztvenni s az erdélyrészi hizlalás méltó képviseltetéséről gondoskodni sziveskedjenek.

Kelt az erdélyi gazd. egylet igazgató választmányának Kolozsvárt, 1881. december 5-én tartott üléséből.

Szabó József,

egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos,

egyleti titkár.

Hizóállat-kiállítás Bécsben.

1882. évi márczius hó 31 és ápril hó 1-én és 2-án.

Rendezi a bécsi cs. kir. gazdasági egylet.

Kiállítható valamennyi, az alábbi osztályokban felsorolt hizómarha-féle, mely az osztrák-magyar monarchia területén hizlaltatott, továbbá kiállítható minden a hizómarha szállítására szolgáló készülék és eszköz.

A. osztály.

Hizott szarvasmarha.

1-ör. Borjúk, 3 hónapos korig. 2-ör. Borjúk, 3—6 hónapos korig. 3-ör. Üsző borjúk. 4-er. Tehenek, 5-ör. Ökrök, 3 éves korig. 6-ör. Ökrök 3 éven tul. 7-er. Bikák.

A 3—7 számok alatt következő alosztályok lesznek: a) Osztrák fajták, b) Magyar fajták, c) Angol fajták, d) egyéb fajták, e) keresztezések.

B. osztály.

Hizott juh.

3 darabból álló csoportokban.

8-or. Bányók, 6 hónapos korig. 9-or. Ürük és anyajuhok, 6—18 hónapon felül. 10-or. Ürük és anyajuhok 18 hónapon felül. 11-or. Juhok (egy-egy példányok), tekintet nélkül a kor- és ivarra.

A 8—10. számok alatt következő alosztályok lesznek: a) Osztrák fajták, b) Magyar fajták, c) Merinók, d) Angol fajták, e) egyéb fajták, f) keresztezések.

C. osztály.

Hizott sertések.

12-ör. Sertések, 8 hónapos korig. 13-or. Sertések, 8 hónapon felül egész 14 hónapos korig. 14-or. Sertések, 14 hónapon felül. 15-ör. Sertések, melyek már tenyésztésre használtattak.

A 12—15 számok alatt következő alosztályok lesznek: a) Osztrák fajták, b) Magyar fajták, c) Angol fajták, d) egyéb fajták, e) keresztezések.

D. osztály.

Hizalt tollas baromfi.

Legalább 3 darabból álló csoportokban.

16-or. Élő állapotban. 17-or. Leölve s megkopasztva.

E. osztály (nemzetközi.)

Szállító eszközök és készülékek.

18-or. Mindennemű hizómarha és más állat szállítására, valamint a szállítás közben való etetésre és itatásra szolgáló eszközök. 19-or. Gépek és készülékek a takarmány elkészítéséhez. 20-or. Istálló-berendezések és istálló eszközök. 21-or. A mészáros- és hentes-mesterség üzésénél alkalmazható különféle gépek, készülékek és eszközök.

Általános határozatok:

1-ör. A bejelentések legkésőbb 1882. márczius 1-éig a kiállítás központi bizottságához „Comité für die II. Mastvieh-Ausstellung in Wien“ I. Herrengasse 13. küldendők be, mely az egyedül érvényes bejelentési íveket szolgáltatja. Minden bejelentő a nyomtatvány minden rovatát kitölteni és az adatok helyességéért a felelősséget elvállalni tartozik.

2-or. Minden bejelentett állatért a bejelentéssel egyidejűleg az alábbi tarifa szerint megállapított helypénz küldendő be:

Borjuért 1 és 2 szám 1 frt.

Felüött szarvasmarháért 3—7 számig 4 forint.

Csoport juh 3 darabjáért 8—10 számig, 2 forint.

Egy juhért (11 szám) 1 forint.

Sertés 12—14 számig 1 forint.

Egy darab baromfi 15—16 számig, 10 krajczár.

Az E. osztályba tartozó tárgyak után méterenként 25 krajczár lesz fizetendő térdíj gyanánt külön, mely azonban 3 forintnál kevesebbet nem tehet. Kiállított vasuti kocsik után helypénz nem szedetik.

Az oly bejelentés, melyhez az esedékes helypénz nem mellékelte/ett, érvénytelen.

Ha a bejelentés a kiállítás előtt visszavonatnék, a befizetett helypénz bánatpénz fejében visszatartatik.

A befizetett helypénzről szóló nyugta az állatoknak a kiállításba bocsátására nézve igazolványul szolgál.

3-or. A kiállítási bizottság fentartja magának a jogot, hogy a bejelentett állatok darab számát, valamint az E. osztályba tartozó tárgyak számát, a rendelkezésre álló térhez képest, leszállíthassa, erről azonban a bejelentők legkésőbb márczius hó 10-éig értesítenni fognak. Ez esetben a kiállításra nem bocsátott állatokért és tárgyakért befizetett helypénz a nyugtán való leírás mellett visszafizetetik.

4-er. Kiosztatni fognak tiszteletdíjak, pénzbeli díjak és érmek. Díjazásban csak valóban jó állatok részesülnek. Tiszteletdíjra, a mennyiben az adományozó e részben kivételt nem tesz, csak azou kiállító tarthat igényt, ki a kiállított állatokat maga tenyésztette. Az E. osztály tárgyai csupán érmekkel díjaztathatnak. Azon kiállító, ki az E. osztályba tartozó valamely kiállított tárgya után már egy díjat nyert, azt másodizben el nem nyerheti.

Az E. osztályba tartozó tárgyak számára a következő két külön díj van kiírva:

a) a legjobb „itató“, illetve a „legjobb itató és etető“ készülék számára az állatok vasuti szállításánál: a „cs. kir. gazdasági egyesület arany érme“;

b) a mészáros mesterség üzésénél használható készülékek és eszközök gyűjteménye számára (belföldi iparosok részére) a „cs. kir. gazdasági egyesület ezüst érme.“

A díjkiosztás a harmadik napon délben fog megtartatni. A díjazott állatok meg lesznek jelölve.

5-ör. A bírálókat a cs. kir. gazdasági egyesület nevezi ki.

6-or. A bejelentett állatok, az előirt egészségi bizonylattal ellátva, legkésőbb márczius hó 30-án a kiállítási helyre hozandók s még eladásuk esetében is ápril hó 2-án esti 7 óra előtt onnan el nem vihetők. Nem teljesen jámbor bikák orrkárikával látandók el.

Az E. osztály tárgyaira nézve ugyanazon határnapok mérvadók.

7-er. A juhok a kiállítás előtt két hóval megnyirandók.

8-or. A kiállítás helyén egy állatorvos lesz jelen. A ragályos betegség gyanuja alá eső állatokat a bizottság a kiállítás helyéről azonnal eltávolíttatja s a kiállító a befizetett helypénz megtérítésére igényt nem tarthat.

9-er. A kiállítóknak jogukban áll, a szálas takarmány kivételével, egyéb takarmány-anyagokat magukkal hozni; gondoskodva lesz azonban arról, hogy a kiállítás helyén jó minőségű takarmány megfelelő áron s a szükséges mennyiségben rendelkezésre álljon.

10-er. A kiállítók által az állatok mellé állított ápolók karkötőket kapnak, melyek a bal karon hordandók s darabonként 40 krajczár áron váltandók. Ezek más személyeknek át nem adhatók, mely tilalom megszegéséért 5 frt bírság fizetendő a kiállító által.

11-er. A vasuti vállalatok megkerestetnek szállítási díjmérséklések engedélyezéséért.

12-ör. A kiállítási téren az állatok fényképezése céljából egy fényképész lesz jelen.

13-or. A tűz elleni biztosítást a kiállítási téren a bizottság a vállalat költségén eszközölni.

14-er. A bizottság egyéb károkért vagy veszteségekért felelősséget nem vállal.

15-ör. A kiállítók kötelesek a bizottság utasításaihoz alkalmazkodni s alárendeltjeiket ez iránt utasítani.

A bécsi cs. kir. gazdasági egyesület központi választmánya nevében:

Colloredo-Mannsfeld József herceg,
elnök

Dr. Fuchs Adalbert,
titkár.

Kertészet-gyümölcsészeti szakosztályunk működése.

V.

Legközelebbi — aug. 9. — közleményünkben eljuttottunk május közepetáji működésünkig, idője lesz talán azt folytatnunk s a mennyire lehetséges, már-már be is fejeznünk.

A május 18-iki és 25-iki ülésekben ismételtén izlettettek a jeles Foederal pármén és megbecsülhetlen Bánfi Pál almák, kitünő Brüsseli pergamen — Téli esperes és ez alkalommal elég jó La Quintigne Boisbunel, szakosztályi elnök id. Bodor Páltól s a jeles piros pármén Szentgyörgyi Józseftől.

Szakosztályi közleményeinkben egyszersmind némi historiáját is óhajtván nyújtani évi viselt dolgainknak, nem titkolhatjuk el, hogy 1876. óta szakosztályunk nem „lágymeg”-edett annyira el mint azt junius és juliusban tevő, mely hónapokban alig vitt végbe említést érdemlő tettet.

Hogy e szünet valódi oka miben keresendő, alig-alig magyarázható meg; elég az hozzája, hogy pihentünk s e miatt eper, cseresznye, meggy, ribizli, egres, korai kajszin és szilvák izlése teljességgel nem eszközöltetett s pedig csaknem mindannyian itthon voltunk s nem is elhatározottan várakoztunk.

Jul. 30-ával tört meg a csend, szeretve tisztelt elnökünk házsongárdi nagy és igen kitünő választéku gyümölcsös kertjébe összesereglett szép számú tagok élénk zaja által.

A jó elnök bácsi hitta meg a szakosztályt kedvencz műhelyébe ülésre, hogy megláttassa egyszersmint pompás gyümölcsét, igen szép terméssel díszelő óriás pónyik, igéző Baumann Rtte, kitünő londoni peppin, Nieman Rteje s más számtalan jelesnél jelesebb s rakottabb fajt s azon sok szép mindent, mit egy annyira gondos és méhtermészetü hosszú élet szorgalma képes volt összehordani.

A tanulságos és élvezetes délután egy barátságos ozsonnával fejeztetett be hol másokon kívül az elnök-házigazdára s annak drága életéért üritettek egymásra a barátság poharai, kívánva a jul. 17-én 73 évet töltött buzgó elnöknek éveihez még számosakat.

Az ülés végén Nagy Dániel tagtárs hitta meg a szakosztályt közelebbi ülésre „lombi” gyümölcsösébe, mely remek telepre olvasóink bizonnyal emlékezni fognak mult évi közleményünkéből.

Az aug. 13-iki ülés egyéb tárgyai közt szakoszt. jegyző azon indítványa következtében, miszerint az októberben Budapestten tartandó kertészet-gyümölcsészeti kiállításon, hol egy országos gyümölcsészeti Egyesület életre hívása is tárgyalatni fog, Egyesületünk is részt vegyen, Szenkovich Márton és indítványozó személyében egy gondolkozó bizottság nevezetik ki, hogy e tárgyat meghányva-veve, a szakosztály elé javaslatot terjesszen.

Aztán izlettettek a köztelekről: Robin musk. és Szebásztopol körte, Urbaek damaskusi magvaváló és Lucas korai szilvája és igen kitünő szép és elég jó Károlina Augusztá alma, dr. Réthy Mór finom zamatos fejez asztrakáni almája és Robinhoz hasonló jó kis körtéje, elnök jeles oskola körtéje és Szentgyörgyi Lajos kitünő „királya” (nyári perg. vagy dinnye körte.)

Az aug. 20-iki ülésben bejelentvén jegyző a 15-féle ősi erdélyi almafaj*) lefestéseért kifizetett 39 frt összeget tudatván egyszersmind 11 frtnak megmaradását; indítványozza, hogy a még hátra levő ősi fajok lefestése és leírása céljából kéressék az igazg. választmánytól más 50 frt, mely indítvány vizshangra találván, annak kérése a szakoszt. elnökségére bízott.

Jegyző, egy korábbi megbízás folytán, jelentést tesz arról, hogy néhai Ditrich Sámuel ur még 1865-ben ajánlott volt fő száz forintot az erdélyi gazd. Egyletnek a czéliből, miszerint „a gyümölcsészeti átalánosítására Erdélyben” címü munkára pályázatot hirdessen, de nem érkezvén jutalmazásra méltó mű, a száz frtot soha sem kelle kiadni.

Mely incidensből jelzett pályakérdést jelenben még elodázhatlanabbnak tartván a szakosztály, megkérendőnek határozta az igazg. választmányt, hogy ezt s évenként legalább egy-egy ilyenmü közhasznú gazdasági pályakérdést bocsásson ki, hogy ez által is bizonyítsa egyletünk életre valóságát, buzditólagható törekvését — „Erdélyi ősi almáink” ötletéből — a Szenkovich tagtárs indítványára — az a határozat kelt, hogy gyümölcsészettel foglalkozó ügytársainkat hívjuk fel arra, hogy ha a körték közt szintén ismernének „ősi erdélyieket” szakosztályunk tudomására hozni s a mennyiben lehetséges, példányokat küldeni sziveskedjenek.**)

*) Batul, Borsos alma, Erdélyi füszeralma = Smeketer, György alma, Hamvas muskotaly = kék alma, Káposzta alma, Lókodi párizs, Legszebb párizs, Mosolygó, Márkódi nőzsér, Muntineszkó, Szászpap Zöld párizs, Jeges tányér, Windai. Sz. L.

**) Mely kérését melegen ajánlja a szakosztály az érdeklődők nagybecsü figyelmébe Ugy szintén, igen szivesen kérne a biztosan ismerők által az itt felsorolt almából egy-egy pár példányt: Irma almája, Szentelt alma, Jádi őszi és téli, Pázmán (nem Torok-muskotály), Kelp kék almája, Apafi bordása (Alvinczen található), magról-növelt telelő Zsobokon, Dipsei gyapot alma, Erdélyi rozmarin.

Egyleti titkár jelentéséből arról értesül a szakosztály, hogy okadatolt egyleti átiratra a Budapesten gyümölcs- és konyhakertészeti kiállítást rendező bizottság a kiállítást két héttel későbbre t. i. október 15—17-re halasztja, melynek folytán a részvételt a szakosztály is elvileg elfogadja s hogy az ige testté válhasson, az igazg. választmányuk ajánlólag átírni határozott, kimondván egyszersmind, hogy a tagok első sorban egy közös gyűjteményben veendenek részt, melynek czime: „Erdélyi gazdasági-egylet“. Az intéző bizottság tagjaiul — jó remény fejében, hogy t. i. az ig. választmány bele megy a dologba — id. Bodor Pál, Szenkovich Márton, Gamauf Vilmos, Veress Ferencz, Szabó Sámuel, Ritter Gusztáv és Szentgyörgyi Lajos tagtársakat kéri föl.

„A gyümölcsészeti- és konyhakertészeti füzetek“ egyik számában közzétett „Országos gyümölcsészeti-egylet“ kérdésében a szakosztály kimondta, hogy ő a dolgot csak úgy látja célra vezetőnek, hogy ha az ország különböző vidékein működő összes gazdasági Egyletek a maguk kebelében ez ágbán működő, külön szakosztályokat szerveznek s azok édes anyjuk — t. i. az egylet — szárnya alatt igyekeznek mindent elkövetni arra nézve, hogy első sorban saját egyletük körében vegyék számba a dolog miben létét; fejtsék, miveljék Pómona aszszonyok földi edenét. S aztán, ha már valamennyire benne vagyunk a kerékvágásban, létesítünk egy központot ott, hol arravaló erőkkal rendelkezhetünk, legyen az Buda-Pest, Debreczenben, Tisza-Füred, Halasváros, Vasmegeye, Kolozsvár, vagy bármelyik. Egyletünk s illetve szakosztályunk teljességgel nem kötheti ügyünk zöldágra vergődhetését más föltételhez; így vélvén csupán fölvirulhatni e már sokszor pengtetett, de nagyon is figyelmet érdemlő országos kérdést.

Jegyző annak idején értesítette is jelzett füzetek érdemes szerkesztőjét e határozatról, de hihetően eltevedt, mert szakosztályunk tagjai nem látták azt napvilágra jöni. Azért e helyen ajánljuk azt az egylettársak becses figyelmébe!

Izlettetett az ülés végén néhány említést nem érdemlő körte, alma s 2-féle igen szép és jó ősziféle barack Nagy Dánielnél.

Az aug. 27-iki ülés elé terjeszti egyleti titkár a köztelki kertésszel kötendő szerződés szövegét, mely szerint a köztelek 1882-ön kezdve tíz évre, a már ismert föltételekkel az egylet főfelügyelete s a szakosztály további ellenőrzése mellett Krézsek Istvánnak lenne kiadandó. A szerződés kevésbbé lényeges változtatással a szakosztály részéről elfogadván, megerősítés végett az ig. választmány elő terjesztetni határozatott. Mely után izlettetett Nagy Dánieltől egy állítólagos, de nem valódi nöc-zomb körte és nyári király Veress Ferencztől a kitünő Stuttgarti kecskeőr és egy finom kis nyári bergamott; Szent Ferencz nevéen Vilmoshoz hasonló külsejű, kitünő szépségű és jósaú, nagyon pézsmás ízű körte, Nyári Colmár, De Tongre és Congressus emléke. Elnöktől a zöld Hoyerswerdai körte, mellyel, mint finom aszalványnyal, a németek igen nagy kereskedést

üznek, finom őszibarackok Nagy Dánieltől, Althán ringlója elnöktől, Korai Lucas szilvasz meg néhány-féle a köztelekről.

Szentgyörgyi Lajos,
szakoszt. jegyző.

EGYVELEG.

* Lapunk mai mellékletét, a „Magyar Polgár“ előnyösen ismert helybeli napi lap előfizetési felhívását melegen ajánljuk érdeklődő t. olvasóink szives figyelmébe.

— A budapesti gyümölcskiállítás ügyében az orsz. magyar gazd. Egyesület a következő átiratot intézte erdélyi gazd. egyletünkhöz: „Egyesületünk f. hó 16-iki igazgató választmányi ülésében a gyümölcskiállítás rendező bizottságának jelentéséből örvendetesen győződve meg azon páratlan buzgóságról és áldozatkészségről, mellyel az erdélyi gazd. egyesület a kiállítás ügyét felkarolni s úgy erkölcsi, mint anyagi sikerét előmozdítani sziveskedett, azon kellemes megbízásban részesített, hogy a t. egyesületnek valóban testvéries együttműködéséért különös köszönetemet kifejezzem. Midőn Egyesületünk e hálás érzelmeit tolmácsolni szerencsém lenne, fogadja a t. testvéregylet hazafiui üdvözlötünket Budapesten 1881. nov. 30-án. Az orsz. m. gazd. egyesület nevében: Korizmicz László, alelnök.“ — Az egyletünk által első díjult elnyert arany érem és oklevél is megérkezett, utóbbi nagyon csinosan van kiállítva s aranyrámába foglalva díszíti az egyleti iroda falát.

— Meghívás. „Az erdélyrészi méhészegylet“ igazg. választmánya folyó decz. hó 26-án — karácson 2-od napján — d. u. 3 órakor, igazgató alelnök Vojth Gergely ur london-utczai 9 számú lakásán ülést tart, mely alkalomra úgy a vidéki, mint helybeli választmányi tagokat megjeleníteni tisztelettel kérem. — Azon igen tisztelt buzgó tagokat pedig, kik aláírási ivateket sziveskedtek magukhoz venni, hasonló tisztelettel kérjük, hogy ivateket jelzett ülésre — nevezett ig. alelnökhöz beküldeni méltóztassanak!

Kolozsvár, 1881. decz. 20.

Szentgyörgyi Lajos,
egyleti főtitkár.

— Uj könyvkereskedés. Demjén László, ki az utolsó években a Demjén imre könyvkereskedői cégben vett tevékeny részt, most önálló üzletet alapítván, könyv- és zenemű kereskedését és ódondászatát a napokban megnyitotta. Ugyanott külföldi és bécsi zongorákból nagy raktár áll rendelkezésre. Az új üzlet a takarékpénztár épületében a piarista templom és egyetem szomszédságában van elhelyezve, ajánljuk az érdeklődők szives figyelmébe. —

— A mezei egér Franciaországban — épen úgy mint nálunk — a jelen év folytán tetemes károkat okozott és egy párizsi lap szerint főleg hat megye az, mely leginkább szenvedett. A mezei egér ijesztő szaporasággal, e mellett majd-

nem kielégíthetetlen falánksággal bir és vetést, termést egyaránt pusztít! Megkísérették a talajnak kéneocssavval való megfűstölését, de a mérég alkalmazására szánt eszközök lényeges javítást igényelnek, míg általános használatra érdemesek lesznek. A mirennyel (arzénikum) közelebről tettek kísérletet és számos helyen bebizonyult, hogy ez a leghatályosabb és legerélyesebb szer, — de sajuos, a vadászok ellene vannak, mert állítólag a vadat is elpusztítja! Lehet, hogy egy s más vidéken néhány megmérgezett fogolyra találtak, de ez sokkal inkább a helytelen alkalmazásnak, mint magának a szernek lesz tulajdonítható. A Witry les Reimsban gyakorolt eljárás a következő: Az előljárásság a szükséges mirenyt készletben tartja, a magot a polgármester felügyelete alatt készítik elő a közhasználatra. Mindenekelőtt a magot kissé megnedvesítik és metermázsként 5 kilo arzénikummal behintik, az egészet jól megkeverik, csomóba összelapátolják és ha teljesen kiszáradt, minden gazdának — előleges értesítés után — a megkívánható mennyiséget kiosztják. E kiosztásra megjelenni neki el nem mulasztja, mert jól tudja, hogy saját érdeke forog kockán. A mérég elhelyezésével aszonyok és gyermekek vannak megbizva olyformán, hogy kis kanállal vagy falapoczkával minden egérlükbe 4—5 magot raknak. Így szabályszerűen kezelve lehetlenség, hogy a vad a méréghez férhessen. Witryn az eredmény meglepőnek mutatkozott, az eljárás ép oly előnyös, mint olcsó, a mennyiben ott holdanként körülbelül csak 15 krajczárba került. Hogy mennyire idején volt komolyan lépni fel e pusztítások ellen, az kitűnik abból is, hogy egyedül Marne megye 8 községében a termésben tett kár közel egy millió forintra rugott. Valjon nem volna-e czélszerű — miután e csapás nálunk is minduntalan ismétlődik, — e szert hazánkban beható kísérletek alá vetni és siker esetén nagy mérvben és rendszeresen alkalmazni? oly kérdés, melynek megoldása földmivelés ministeriumunk buzgó vezérferfiainak komoly figyelmére teljesen méltó! —

— Uj naptárak, megjelentek Posner Károly Lajosnál Budapesten: Czettel-féle előjegyzési naptár, igen gyakorlati berendezéssel, mely minden napra jegyzeteknek ad tért. Gazdasági könyviteli naptár Kodolányi Antaltól, mely egy kisebb birtok számadásának pontos vezetésére teljesen elegendő; ajánljuk mindkettőt az érdeklődők szives figyelmébe. —

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1881. december 11-étől december 17-éig.

Buza lanyha üzlet, forgalom 45,000 metermázsa, ár 11.55 frt.

Rozs gyenge üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 8.40 frt.

Árpa lanyha üzlet, forgalom 6000 metermázsa, ár: takarmányárpa 7.15 frt, seres árpa 9.80 frt.

Zab lanyha üzlet, forgalom — metermázsa, ár 7 frt 25 kr.

Törökbuza lanyha üzlet, forgalom 25,000 metermázsa ár 6.75 frt.

Gyapju. A mult héten ide érkezett észak-német kereskedők vásároltak mintegy 200 mm. közép egynyiretű posztó gyapjut 90—92 frton, itteni bizományosok külföldiek részére vásároltak mintegy 50 mm. hibás közép egy nyiretűt 80 frtjával, 100 mm. bácskai egynyiretűt körülbelül 70 frtjával, végre belföldi szükségletre elvett mintegy 100 mm. alsóbbrendű egynyiretű gyapju 70 frtjával.

Az irányzat változatlan.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest dec. 17. | Bécs dec. 17.

Buza	10.70—12.20 frt	11.70—13.30 frt
Rozs	8.20—8.50 frt	9.20—9.90 frt
Árpa, takarmány	6.75—7.20 frt	8.60—9.40 frt
Árpa, szeszfőzésre	7.40—7.75 frt	9.00—10.00 frt
Árpa, seres	9.30—10.30 frt	9.75—10.75 frt
Zab	7.00—8.22 frt	8.00—8.40 frt
Törökbuza	6.60—7.10 frt	7.25—8.00 frt

Budapesti marhavásár dec. 15-ikén. Összes felhajtás 1718 db. nagy és 411 apró marha. Ebből eladott 24 db. bika, 984 db. ökör, 491 db. vágó tehén, 98 db. fejős tehén, 122 drb. bival, 366 drb. borju, 45 drb. birka. Árak: bika darabonként 55—175 frt, ökör páronként 145—335 frt, vágó tehén páronként 115—264 frt, fejős tehén darabonként 94—178 frt, bival páronként 174—235 frt, borju darabonként 13—34 frt, bárány páronként 4.50—6.25 frt, birka párja 7—15 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 48—49 frt, tehenhús 46—49 frt, borjuhús 60—85 frt, bivalhús 43—46 frt.

Bécsi marhavásár decz. 13-ikán. Összes felhajtás 2115 drb és pedig 1409 drb. magyar, 244 drb. lengyel és 362 drb. német fajta, melyből 2024 drb. ökör, 38 drb. tehén, 40 drb. bika és 13 db. bival. Árak 100 kilonként magyar hizó 52—61½ frt, lengyel 52—61½ frt, német 51—61 frt, tehén 46—51 frt, bika 50—54 frt, bival 44—46 frt. Lában darabonként 150—210 frt fizettek.

Kőbányai sertésvásár dec. 17-én. (Az első magyar sertéshizlaló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Élénk hangulat és emelkedett árak mellett a vevők Karácsony-ünnepi szükségletüket fedezték és jelentékeny mennyiségek, nagyobb részt könnyű áru, vitetett el a piacról. A hangulat állandóan szilárd, 2—3 hét alatt szállítandó 2000 drb. nehéz sertés 60 kr köttetett.

Nagyvárad-i vásár decz. 7-én. A vásárt sok vevő látogatta, de mivel a felhajtás csekély volt, sokan már nem kaptak semmit, 10—12 hónapos 90—110 klgros fiatal sertés párja 60—70 frtval fizettetett; két éves hiányzott a piacon.

Jegyzett árak: magyar válogatott áru 280—320 klg. nehéz 60—60½ kr., 180—250 klg. nehéz 58—59½ kr. Öreg 320 klg. tuli 57—58 kr., vidéki sertés 55—56½ kr. Sírmai 58—59 kr. Transítóban: szerbiai 54½—58½ kr., romániai 53½—59 kr., tuskés, könnyű kiverés 49½ kr. nehézek 52—54 kr tiszta klgként.

Takaromány árak: tengeri bánáti 6·90 frt, román 6·90 frt, árpa 7.60 frt. Helyi állomány: decz. 9-én maradt: 57,902 drb; hozzáhajtattott: alvidékről kövér 4900 db., sovány 1694 db., Szerbiából 3085 drb., Romániából 405 drb., m. államvasutal sovány 3117 drb., kövér 168 drb., együtt 13,368 darab, összesen 71,270 darab. Elhajtattott: Felvidékre 225 drb. Bécsbe (m. h. — drb.) 2850 drb., Csehországba 1562 drb., Bodenbachon át 5266 drb., Ruttkán át 1768 drb., Délnémetországba — darab, Budapesti fogyasztás 2870 drb., kültelki fogyasztás 80 drb., m. államvasutal 140 drb., összesen 14,731 drb., marad állomány 56,539 drb. A részvény szállásokban 16,539 drb. van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban decz. 9-én maradt 15,182 db., hozzáhajtattott: szerbiai 4085 db., romániai 405 db., együtt 3490 db., összesen 18672 db., elhajtattott 5447 drb., marad állomány 13,225 drb. és pedig 4625 db. szerb és 8600 db. román. Az egészségi vizsgálatnál eddig 3567 drb. a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Disznósír: kész áru hordóval együtt 73 1/2—74 frt, Deczember-Január havi kötésben hordó nélkül 71 frt.

Szalonna: vidéki szalonna 58—59 frt, városi áru 65—66 frt, füstölt szalonna 71—72 frt.

Bécsi sertésvásár dec. 13-ikán. Összes felhajtás 4263 drb. és pedig 950 drb. nehéz, 1203 drb. középnehéz és 2110 drb. süldő; melyből 1791 drb. magyar, 2210 drb. orosz-lengyel, 250 drb. szerb és 112 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 52—54 frt, középnehéz 46—51 frt, süldő 30—42 frt; szalonna és zsír 70—72 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetés.

Lóhere, luczerna, baltaczimmagot, valamint bármilyen néven nevezendő vetésre alkalmas gazdasági magvakat legmagosabb árak mellett vásárolnak

Wolfner és Weisz,

magkereskedők.

Bécs, I. Wallischgasse 11. sz., hova szíves ajánlatok (24.) minta kíséretében intézendők. (13—14.)

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermázsa*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	széna	szalma	tüzifa	marhabús	széna	szalma	tüzifa	marhabús		
á r a k r a j c z á r o k b a n											
Boszkertőze		—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Braunó	dec. 16	860	580	490	480	250	460	330	—	44	
Óh-Ezereda	dec. 14	875	—	75	450	300	550	210	70	32	
Bécs		—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Eszéketváros	dec. 17	750	625	500	—	160	400	300	150	44	
Fogaras		—	—	—	—	—	—	—	—	—	
K.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gy.-Sz.-Miklós	dec. 10	1100	—	575	500	300	625	280	60	32	
Kelozsvár	dec. 15	760	—	490	—	230	450	250	240	46	
M.-Vásárhely*	dec. 15	1010	780	760	615	287	570	325	140	40	
Egy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	
M.-Széden	dec. 16	800	680	510	—	280	480	170	100	48	
Soposvár	dec. 15	675	430	455	—	255	450	130	70	44	
S.-Sz.-György		—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sz.-Eőgen	dec. 15	750	562	525	—	282	475	200	100	36	
Sz.-udvarhely	dec. 13	750	600	500	—	275	500	240	40	40	

*) A csillaggal jelölt árak metermázsára értendők.

Mellékletok

100 darabonként 1 forint 50 krajával számítottatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelő minden külön díj nélkül készítés szerint akár hányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kivánt tér megnevezése	1 1—3 1—6 1—12 1—18 1—24 1—30 1—36 1—42 1—52										
	széri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
1/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
1/8 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
1/4 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
1/8 v. nyolcad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/16 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bályegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyed rész engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.